

Waterteunisbloem (*Ludwigia grandiflora*)

Foto: Johan van Valkenburg
Bron: NVWA

[Waterteunisbloem](#) wortelt in de oeverzone. De plant vormt matten die op het wateroppervlak drijven en die tot 80 cm boven het oppervlak kunnen uitsteken. Waterteunisbloem heeft grote gele bloemen in de bladoksels van de bovenste bladeren van de recht opgaande stengels die boven het water uitsteken. De plant is overblijvend.

Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2015: waterteunisbloem komt voor in Nederland, Verenigd Koninkrijk, België, Frankrijk, Duitsland, Hongarije, Italië en Spanje. De plant is met succes uitgeroeid in Zwitserland. Waterteunisbloem heeft zich dus al in een groot deel van Europa gevestigd en verwacht wordt dat ook vestiging mogelijk is in een aantal zuidelijke lidstaten zoals Griekenland en Portugal. De bovengrondse delen zijn vorstgevoelig, maar dieper gelegen delen van de plant kunnen vorst overleven.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Waterteunisbloem kan snel voor veel biomassa zorgen, waardoor dichte matten ontstaan. Inheemse planten worden verdrongen en de aanwezige waterdieren verdwijnen, op enkele slakken en bloedzuigers na. Het afsterven van grote massa's waterteunisbloem kan in stilstaande wateren leiden tot zuurstofgebrek in het water. Dit heeft een negatieve invloed op andere waterorganismen en kan leiden tot vissterfte.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

Dichte matten van waterteunisbloem belemmeren de doorstroming van water. Door de verminderde doorstroming wordt er ook meer sediment op de bodem afgezet, waardoor de kans op overstroming verder toeneemt.

De plant veroorzaakt hinder voor de pleziervaart en beperkt recreatieve mogelijkheden (zwemmen, hengelsport) en heeft hierdoor een negatieve invloed op toerisme.

Overige effecten

Stilstaand water in combinatie met het hinderen van vissen om muggenlarven te eten, bevordert muggenplagen.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van deze soort op de Unielijst van [EU-verordening 1143/2014](#).

Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2015: waterteunisbloem komt verspreid over heel Nederland voor.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem
Zie onder 'Europa'.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]
Zie onder 'Europa'.

Overige effecten
Zie onder 'Europa'. In Nederland heeft waterteunisbloem geleid tot economische schade doordat de plant door waterschappen bestreden moet worden.

Wet- en regelgeving

[EU-verordening 1143/2014](#)

Waterteunisbloem staat sinds augustus 2016 op de Unielijst met *invasieve exoten van EU-belang*. Een soort die op de Unielijst staat mag o.a. niet meer worden verhandeld. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. Voor plantensoorten die veel aanwezig zijn in particuliere tuinen, zoals waterteunisbloem, geldt dat verspreiding naar de omgeving moet worden voorkomen.

Wat te doen?

Het verwijderen van planten is de meest effectieve maatregel om verdere verspreiding naar de omgeving te voorkomen. Verwijdert u uw planten, gooi deze dan niet weg in de natuur, maar bij het groenafval. Het houden van deze soorten in botanische collecties is alleen mogelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek of ex-situ bewaring. Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij [RVO.nl](#).

De NVWA ontwikkelt samen met provincies (en andere overheden), met water- en terreinbeheerders en andere experts eliminatie- en beheerplannen voor soorten op de Unielijst. Het gaat hierbij om plannen van aanpak voor de bestrijding van populaties die in de natuur aanwezig zijn (of waarbij vestiging in de toekomst kan plaatsvinden). Deze plannen worden gefaseerd gemaakt, te beginnen met de soorten die voor Nederland het meest relevant zijn. Zodra het (definitieve) plan klaar is, zal het hier beschikbaar worden gesteld voor download.

Meer info over waterteunisbloem

Oorsprongsgebied

Waterteunisbloem is oorspronkelijk afkomstig uit Zuid-Amerika.

Habitat

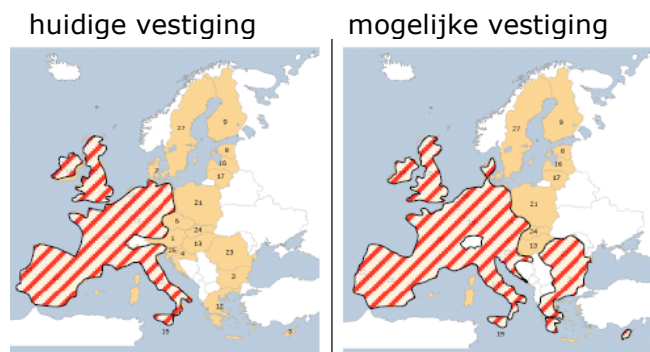
Zoet stilstaand of langzaam stromend water, zoals kanalen, vaarten, sloten en beken. De maximale diepte van het water is drie meter. Waterteunisbloem heeft een voorkeur voor voedselrijke oevers, alhoewel de plant ook kan groeien op droogvallende oevers en in vochtige graslanden. In Nederland wordt de plant vooral aangetroffen in sloten, stadswateren, langzaam stromende laaglandbeken en kleine kanalen en vaarten.

Introductieroute Europa

Waterteunisbloem werd geïmporteerd voor de handel in vijverplanten. Hij komt in de natuur doordat mensen overtollige planten weggooiden in openbare wateren. De plant

verspreidt zich daarna verder door fragmentatie en waterstroming. Onopzettelijke verspreiding door mensen treedt op doordat plant blijft hangen aan o.a. boten en vistuig en er delen achterblijven bij bestrijding van de plant.

Aanwezigheid in de EU

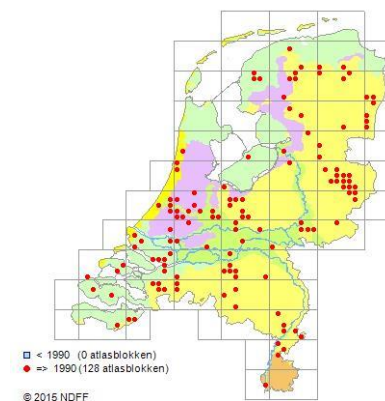
4. Introductieroute Nederland

Waterteunisbloem is in Nederland gekomen door de handel in vijverplanten.

Aanwezigheid in Nederland

In 2015: waterteunisbloem komt verspreid over heel Nederland voor.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 2000.

Verspreiding van waterteunisbloem in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De kans op introductie is sterk verminderd sinds de plaatsing op de EU-lijst in 2016.

Waterteunisbloem heeft zich al gevestigd in ons land. In Nederland dragen waterstroming en vogels bij aan de snelle verspreiding van de plant. Afgebroken delen van stengels kunnen uitgroeien tot nieuwe planten. Op plaatsen waar waterteunisbloem voorkomt, groeit de plant massaal.

Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

Bronnen

[Nederlands soortenregister](#)

[Europese risicobeoordeling](#)
EU-factsheet
[Q-bank invasive plants](#)

Laatste update: 14-7-2016

